

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyně Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobkyně: V. Z.

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 8. 2024, o invalidním důchodu,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 9. 8. 2024, **se ruší** a věc se **vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalobkyni **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 26. 3. 2024, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), žalovaná přiznala žalobkyni od 25. 7. 2023 invalidní důchod pro invaliditu I. stupně dle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její

Shodu s prvopisem potvrzuje I.M.

pracovní schopnost o 35 %. Žalobkyně proti prvostupňovému rozhodnutí podala námitky. Žalovaná rozhodnutím ze dne 9. 8. 2024, č. j. X, (dále jen „napadené rozhodnutí“), prvostupňové rozhodnutí zcela změnila tak, že pro nesplnění podmínek § 38 zákona o důchodovém pojištění, žádost žalobkyně o invalidní důchod zamítla a dosud vyplácený invalidní důchod jí odňala.

2. Žalobkyně se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.), domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

II. Žaloba

3. Žalobkyně nesouhlasila s napadeným rozhodnutím a navrhovala, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
4. Žalobkyně si požádala o invalidní důchod pro zhoršení zdravotního stavu. Invalidní důchod jí byl přiznán od 25. 7. 2023. Žalobkyně trpí neobvykle silným svalovým napětím u krku, má bolesti již po krátké námaze. Trpí bolestmi ramen, trapéz, má záškuby v pažích, třes hlavy, který pouze na krátkou dobu zmírňují botoxové injekce. Žalobkyně má problémy s pohybem a telesnou koordinací. Její denní aktivity jsou z důvodu zdravotního stavu podstatně omezeny a mají vliv na celkovou výkonnost žalobkyně. Bolesti mají vliv také na její psychiku, která se následně po odebrání invalidního důchodu v námitkovém řízení zhoršila.
5. Žalobkyně navrhovala, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

6. Žalovaná se ve vyjádření stručně vyjádřila (s ohledem na nečitelnost žaloby) k obsahu žaloby. K otázce invalidity uvedla, že stávající výstupy posudkové lékařky z Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) lze bezesporu označit za dostatečně určité, opřené o medicínskou dokumentaci. Funkční deficit v intenzitě indikující invalidizaci nebyl prokázán – zdokladován. Ani zjevná názorová pluralita neznamená *eo ipso* vadnost napadeného rozhodnutí.

IV. Obsah správních spisů a řízení před krajským soudem

7. V průběhu řízení si krajský soud vyžádal správní (posudkový) spis OSSZ a také správní (dávkový) spis žalované, z nichž vyplývají následující skutečnosti.
8. Z předložených spisů krajský soud zjistil, že žalobkyně dne 25. 9. 2023 požádala o invalidní důchod.
9. Lékař OSSZ Bruntál posoudil zdravotní stav žalobkyně a dne 3. 11. 2023 vydal posudek se závěrem, že se u žalobkyně jedná o invaliditu prvního stupně. Jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pro onemocnění neurologické – cervikální dystonie. Pokles pracovní schopnosti hodnotil dle kapitoly VI., položky 3b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve výši 35 %.

10. Žalovaná na základě závěrů shora uvedeného lékařského posudku OSSZ Bruntál prvostupňovým rozhodnutím žádosti žalobkyně vyhověla a přiznala jí invalidní důchod prvního stupně. Proti prvostupňovému rozhodnutí brojila žalobkyně námitkami, neboť nesouhlasila s přiznaným stupněm invalidity.
11. Pro účely námitkového řízení nechala žalovaná vypracovat posudek o invaliditě ze dne 28. 6. 2024 se závěrem, že žalobkyně není invalidní. Lékař shledal, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole VI., položce 10a přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Konkrétně je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu cervikální dystonie, spastická torticollis, potvrzena polyEMG. Mezi další posudkově významné diagnózy mající dopad na pracovní schopnost lékař uvedl anxiózně depresivní poruchu, závislost na alkoholu a benzodiazepinech kompenzovanou. Dospěl k závěru, že pracovní schopnost žalobkyně poklesla o 20 %. Lékař námitkového řízení prostudoval lékařské nálezy uplatněné v průběhu řízení o námitkách jako doplnění informací o zdravotním stavu a konstatoval, že neobsahují nové skutečnosti posudkově významné pro hodnocení stavu do data ani po datu vydání napadeného rozhodnutí. Posudkový závěr lékaře v prvním stupni nelze potvrdit, nejedná se o invaliditu. Posudkový závěr lékaře v prvním stupni nevycházel ze správné aplikace posudkových kritérií, neboť nebyly dostačujícím způsobem vyhodnoceny všechny posudkově rozhodné skutečnosti. Lékař v prvním stupni použil nesprávná posudková kritéria. U žalobkyně se jedná o svalové postižení, potvrzené EMG. Z doložené dokumentace vyplývá, že se jedná o cervikální dystonii s dominujícím dystonickým třesem hlavy a lehkou torticollis doprava potvrzenou polyEMG. Přezkumem zdravotního stavu nebylo zjištěno funkční postižení takové závažnosti, které by odůvodnilo změnu posudkového závěru.
12. Na základě posudku o invaliditě ze dne 28. 6. 2024 vydala žalovaná dne 9. 8. 2024 žalobou napadené rozhodnutí, proti kterému žalobkyně brojí žalobou.
13. Krajský soud nechal vypracovat posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště v Ostravě (dále jen „posudek PK MPSV“). Posudková komise zasedala dne 17. 1. 2025 ve složení předsedy komise, dalšího lékaře s odborností v oblasti neurologie a tajemnice. Žalobkyně na jednání byla přítomna.
14. PK MPSV měla k dispozici dosavadní správní spisovou dokumentaci OSSZ a ČSSZ, zdravotní dokumentaci a další lékařské zprávy. V posudku komise shrnula průběh předchozího řízení, závěry prvostupňového rozhodnutí a napadeného rozhodnutí. Popsala žalobní námitky žalobkyně, pracovní anamnézu žalobkyně. PK MPSV do posudku uvedla diagnostický souhrn žalobkyně. Na straně 5-6 posudku následně zpracovala posudkové hodnocení.
15. PK MPSV uvedla, že hlavní příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně je cervikální dystonie, lehká forma. Dle nálezů z FN Olomouc se jedná o diagnózu cervikální dystonie s dystopickým třesem hlavy a lehkou torticollis doprava, potvrzeno polyEMG. Při jednání byla žalobkyně přešetřena neuroložkou. Ta nezaznamenala přítomnost klasických projevů na úrovni středně těžké poruchy, není dysartrie, nejsou známky depresivního syndromu a nelze tedy hodnotit jako středně těžkou formu postižení extrapyramidového systému. Dané odpovídá přiložené komplexní zdravotní dokumentaci žalobkyně. PK MPSV se také vyjádřila k námitkám žalobkyně,

které žalobkyně uplatnila v námitkovém řízení. Objektivní nález: esenciální třes, pohyby v C páteři omezeny, pohyby v ramenou dobré, svalová síla horních končetin dobrá; řeč v normě, jemný třes, lateroflexe hlavy doleva, lehká rotace doprava do 10 stupňů, rotace hlavou téměř do krajní polohy, na horních končetinách není třes pozorován. Neschopna těžké fyzické práce v riziku úrazu, nočních směn, v pracovních psychicky náročném stresovém prostředí. Schopna práce s ev. využitím svého středoškolského vzdělání.

16. PK MPSV po prostudování lékařských nálezů konstatovala, že pokles pracovní schopnosti je hodnocen v kapitole VI., položce 3 písm. b) přílohy k vyhlášce pro posuzování invalidity, pro které je stanovena procentní míra poklesu pracovní schopnosti 35 %. Jako den vzniku invalidity stanovila den 25. 7. 2023 s dobou platnosti do 30. 1. 2027. Dle odborných nálezů nelze datovat vznik invalidity již v roce 2021. Den vzniku invalidity tak byl datován ke dni 25. 7. 2023 (nálezy FN Olomouc).
17. Posudková komise s ohledem na celkový funkční zdravotní stav žalobkyně shodně s lékařem OSSZ Bruntál uzavřela, že zdravotní stav žalobkyně odpovídal prvnímu stupni invalidity.

V. Jednání soudu

18. Krajský soud ve věci nařídil ústní jednání, které se uskutečnilo dne 21. 8. 2025. Žalobkyně i žalovaná se z jednání řádně omluvily. Krajský soud věc projednal za přítomnosti veřejnosti. Přečetl žalobu žalobkyně a vyjádření žalované k žalobě. Krajský soud poté provedl k důkazu posudek PK MPSV ze dne 17. 1. 2025. Následně krajský soud postupoval podle § 49 odst. 12 s. ř. s.

VI. Posouzení věci krajským soudem

19. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v § 39 zákona o důchodovém pojištění, které upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován. Podle § 39 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.
20. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Při přezkumu rozhodnutí žalované vydaného na podkladě posudku lékařské služby ČSSZ v řízení o námitkách (dle § 88 zákona č. 582/1991 Sb.), resp. posudku odborné lékařské posudkové služby OSSZ vydaného pro účely prvoinstančního řízení, neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle

zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, že se komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a že své posudkové závěry náležitě odůvodní.

21. Při rozhodování o nároku na invalidní důchod je tedy stěžejní naplnění požadavku na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění správního rozhodnutí, resp. posudkového hodnocení, na němž je rozhodnutí založeno (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2003, č.j. 5 Ads 42/2003-61, č. 800/2006 Sb. NSS, ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43, ze dne 11. 10. 2013, č.j. 4 Ads 42/2013-43, či ze dne 8. 7. 2015, č. j. 10 Ads 116/2014-46). Úkolem krajského soudu je vyhodnotit, zda je z lékařských posudků a zejména z posudku PK MPSV zřejmé, že byl stav žalobce komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace a že bylo přihlédnuto ke všem tvrzeným obtížím – tedy zda je posudkový závěr náležitě, přesvědčivě a srozumitelně zdůvodněn (srov. např. rozsudek NSS ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 Ads 17/2017-15, bod 19).
22. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).
23. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Napadené rozhodnutí, resp. posudkové hodnocení, na jehož podkladě je rozhodnutí týkající se invalidity vydáno, musí obsahovat přesvědčivé odůvodnění, co se při porovnání s obdobím, kdy byla dávka původně přiznána, ve zdravotním stavu pojištěnce přesně změnilo, jinak řečeno, určit a objasnit důvod či příčinu zániku nebo změnu stupně invalidity. Je tedy nutno přesvědčivě odůvodnit, v čem spočívá zlepšení zdravotního stavu nebo jeho stabilizace při porovnání s obdobím, kdy odnímaná či snížená dávka byla přiznána či naposledy ponechána, případně zda dávka nebyla přiznána na základě posudkového omylu. *„Pro přesvědčivost posudkových závěrů je nezbytné, aby v posudku uváděný důvod zániku nebo změny stupně invalidity byl zcela konkrétně a jednoznačně vysvětlen, neboť jen tak může soud získat potřebný skutkový základ pro správné právní posouzení věci“.* Jedná se přitom o otázku odbornou, pro jejíž

posouzení nemá soud potřebné (medicínské) znalosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 4 Ads 147/2010–117).

24. S ohledem na povahu sporu (spornou otázku) byl pro účely rozhodnutí ve věci v soudním řízení vypracován posudek PK MPSV ze 17. 1. 2025, jímž soud provedl důkaz při ústním jednání dne 21. 8. 2025. Krajský soud vyhodnotil posudek ze shora uvedených hledisek, zabýval se jeho úplností a přesvědčivostí, a to jak vzhledem ke skutkovému stavu zjištěnému ze správních spisů, tak i vzhledem k žalobním námitkám, přičemž dospěl k následujícím závěrům.
25. Posudek PK MPSV byl vypracován posudkovou komisí zasedající v řádném složení (členem byla lékařka se specializací v oboru neurologie). Posudek byl založen na všech dostupných podkladech (spisová dokumentace správních spisů včetně lékařské dokumentace a vyšetření před komisí) a obsahoval požadované náležitosti. Posudková komise se vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, své posudkové závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila, přičemž posudek nevzbuzuje žádné pochybnosti. Vzhledem ke skutečnosti, že posudek PK MPSV dospěl na rozdíl od posudku zpracovaného v námitkovém řízení k odlišnému závěru, zabýval se soud pro účely posouzení požadavku na přesvědčivost důvody pro tuto odlišnost.
26. Pokles pracovní schopnosti u žalobkyně činil ke dni vydání napadeného rozhodnutí 35 %. Tento závěr jednoznačně vyplývá z citovaného posudku PK MPSV, o jehož úplnosti, správnosti a přesvědčivosti nemá krajský soud důvodu pochybovat. Posudková komise přitom posuzovala zdravotní stav žalobkyně ve složení z posudkového lékaře a dalšího lékaře – neurologie, tedy lékaře z oboru nemoci, která je uznávána jako dominantní v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu žalobkyně.
27. Již výše bylo nastíněno, že krajský soud si nemůže učinit úsudek o otázce posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity sám, stejně tak si tento úsudek nemůže učinit sama žalobkyně. Je třeba též zdůraznit, že posouzení pořaditelnosti zdravotního stavu žalobkyně pod korespondující ustanovení vyhlášky, tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, neboť se jedná právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými medicínskými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nemůže činit sám, nýbrž vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise. Při objektivním hodnocení zdravotního stavu žalobkyně posudkovou komisí pro účely přiznání invalidního důchodu nelze brát v potaz, zda žalobkyně svá zdravotní postižení subjektivně vnímá jako těžší či zda by je zařadila do jiné kapitoly přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., než jak je vyhodnotili posudkoví lékaři (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Ads 23/2018-37).
28. Krajský soud hodnotil úplnost a přesvědčivost posudku posudkové komise MPSV i ve vztahu k dalším podkladům, z nichž žalovaná vycházela. Posudková komise shodně s lékařem OSSZ Bruntál zařadila zdravotní postižení žalobkyně pod kapitolu VI., 3 písm. b) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Posudková komise se neztotožnila s posudkem IPZS ze dne 28. 6. 2024, že rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně patří do kapitoly VI., položky 10 písm. a) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Celkově tedy pracovní schopnost žalobkyně poklesla o 35 %, nikoliv o 20 %. PK MPSV vycházela především z neurologických nálezů z FN Olomouc ze dne 25. 7. 2023, nadto byla žalobkyně přímo při jednání zhlédnuta a vyšetřena

neuroložkou. Posudková komise dále přesvědčivě vysvětlila, proč se jedná o invaliditu I. stupně a proč nelze přiznat invaliditu již od roku 2021.

29. Po zvážení všech posudků zpracovaných ve věci posouzení pracovního potenciálu žalobkyně tak krajský soud dospěl k závěru, že jako stěžejní lze hodnotit právě posudek posudkové komise ze dne 17. 1. 2025. Dle krajského soudu posudková komise MPSV náležitě zjistila skutkový stav rozhodný pro posouzení věci. Soud považuje posudek PK MPSV ze dne 17. 1. 2025 za stěžejní důkaz o tom, že žalobkyně byla k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní v prvním stupni invalidity.
30. Napadené rozhodnutí proto nemůže obstát, neboť se ukázalo, že žalovaná vycházela z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Soud vyšel ze závěrů posudkové komise MPSV a v návaznosti na ně uzavřel, že napadené rozhodnutí je nezákonné.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

31. Žalovaná v napadeném rozhodnutí neshledala žalobkyni invalidní. Z provedeného dokazování v řízení před krajským soudem však vyplynulo, že napadené rozhodnutí spočívalo na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Krajský soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení [§ 76 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 78 odst. 1 a 3, 4 s. ř. s.]. V dalším řízení je žalovaná povinna vycházet z následujícího právního názoru soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Především bude vázána závěrem krajského soudu opírajícím se o posudek PK MPSV ze dne 17. 1. 2025, podle něhož žalobkyně byla k 25. 7. 2023 invalidní v prvním stupni.
32. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně byla ve věci úspěšná, náhradu nákladů řízení však nepožadovala. Neúspěšné žalované právo na náhradu nákladů řízení nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 21. srpen 2025

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně